

skali delavsko množico proti draginji in kmetu. Policija je bila pripravljena, a ni imela mnogo opravka, ker so se demonstracije vršile bolj mirno, kot na Dunaju. Enako je bilo v drugih avstrijskih mestih.

Nahujšana množica pa je skoraj povsod pozabila na draginjo in je le vpila po načinu francoskih in portugalskih prekuhuhov proti vladi, cerkvenim in posvetnim oblastnikom.

Politični ogled.

— **Državni zbor** bo začel zopet dne 5. oktobra delovati. Prve dni se bo govorilo, kakor kažejo najnovejši dogodki, večinoma le o draginji. Zastopniki kmečkega prebivalstva bodo poskrbeli za to, da se ne bo govorilo samo o draginji mesa, ampak tudi o drugih draginjah. Nekateri stanoviti si mislijo, da ima kmet pravico do stradanja. Zato zahtevajo vse mogoče uredbe, ki bi gotovo uničile kmetijski stan. Kmetje morajo stati na straži za pravice svojega stanu. Ne smejo se vrniti več časi, kakor so bili še pred 30 in 20 leti, ko je vsakdo smel odirati kmeta, kakor ga je hotel in umel.

Deželni zbor štajerski še do danes ni sklican na jesensko zasedanje. Mi vemo iz dobro poučenih krogov, da so naši poslanci zopet ponudili Nemcem roko v spravo, ako se dovolijo najpotrebnejše zahteve spodnještajerskega kmetijskega ljudstva, kakor so cestne, vodne, vinogradniške in druge zadeve. Ptujski „Štajerc“ torej samo hujša, ako krivdo za nedelavnost štajerskega deželnega zbora zvrha na slovenske poslance. Če se ne snide deželni zbor, krivi so tega samo Nemci, ki niti drobtinice nočejo privoliti spodnještajerskim Slovincem. Gotovo pa Slovenci niso zaradi tega v štajerski deželi, da bi le delali in stradali, mastili pa bi se naj drugi. Vse ima svoje meje.

— **Novi avstrijski vojni minister.** Cesar je imenoval generala Morica viteza pl. Auffenberga za vojnega ministra. General Auffenberg je bil dosedaj poveljnik 15. vojnega kora v Sarajevu; rojen je bil leta 1852 v Tropavi. Njegova žena je rodom ljubljanka in govori dobro slovenski.

Avstrijsko uradništvo se v zadnjem času hudo zavzema za povišanje svojih plač ter preti, da ne bo več delalo, ako se njegovim željam ne ugodijo. Srečni ljudje, ki lahko tako brezvestno govorijo. Ako bi kmet tako ravnal in vsled draginje ne hotel delati in plačevati davkov, bi državni uradniki gotovo ne upoštevali njegovih razmer, ampak ga rubili in nazadnje brez usmiljenja pognali iz hiše. Ko zahtevajo uradniki sedaj nove plače, pa nič ne povedo, kdo naj jih plača. Ali kmet, ali obrtnik? Ta dva stanova trpita gotovo mnogo več, nego avstrijski uradniški stanoviti, in posebno v letošnji zimi jima preti beda in pomanjkanje. Zato je tudi izključeno, da bi se naj ugonobilo kmeta in obrtnika, samo da lahko živi uradnik. Treba se je ozirati na razmere vseh stanov in vsem zagotoviti vsakdanji kruh. To pa ne gre, da bi se naj kmečki in obrtniški stan v slavo in čast drugih stanov ubil.

— **Napad na ruskega ministrskega predsednika** Stolipina. V četrtek, dne 14. septembra je v gledališču v mestu Kiew na Ruskem pek odvetnik Bagraff ustrelil dvakrat na ministrskega predsednika Stolipina; krogla mu je obtičala v trebuhu. V gledališču, v katerem se je nahajal tudi car z družino, je nastalo veliko razburjenje. Stolipina so zanesli v bolnišnico, kjer je v ponedeljek, 18. sept. ob 10. uri zvečer umrl. Morilec Stolipina je rodom jud. Na Ruskem so vseh nemirov večinoma krivi judje, ki se na šolah in v Švici in drugih deželah navzamejo prekucuškega duha.

Svetovni mir je še vedno v nevarnosti, dokler se Francija in Nemčija ne sporazumeta radi Maroka, kjer se borita vsaka za svoj upliv. Pogajanja napredujejo zelo počasi. Med tem pa so nastale v veliki politiki nove težave, ker hoče tudi Italija imeti v Tripo-

raj vse dele Spodnjega Štajerja, trta je obrodila drugače dobro. Od leta 1842 do leta 1846 se je pridelalo mnogo srednje-dobrega vina; v letu 1845 je bila zopet huda suša.

Leta 1847 je bilo slabše radi mokrote. Leta 1848 je poleg vojsk in vstaj prineslo tudi mnogo zelo dobrega vina; leta 1849 pa je bilo vino slabše.

Leta 1850 je bila strašna zima, kakoršne še nihče ni pomnil. Pozable so trte in drevje, da to leto ni bilo ne sadja ne vina. Tudi žita je zelo malo prirastlo. V letih od 1851 do 1860 je toča hudo klestila po Spodnjem Štajerskem. Vendar so bile posamezne vinske letine še dokaj ugodne.

Dne 27. junija 1861 je strašna toča uničila vinograde, sadje in polja med Središčem, Ormožem, Ljutomerom in Radgono. Vinski pridelek je bil za več let uničen.

Leta 1866 je dne 24. maja hud mraz uničil vinograde. Leta 1869 je že 18. oktobra zapadel visok sneg, nastopil je velik mraz, ki je ugonobil mnogo grozdja in poljskih pridelkov.

Od leta 1870 do leta 1880 so bile srednje vinske letine. V tem desetletju so se leto za leto ponavljale razne vremenske nime, ki so tudi vinogradom prizadiale mnogo škode.

Od leta 1881 do leta 1885 so bile zaporedoma slabe vinske letine, vina je bilo le malo, pa še to kislo in slabo. Precej dobro vino je bilo leta 1888, odlej pa so bila vina do leta 1890 slabša, ali vsaj sred-

lišu več upliva. Pogajanja Nemčiji niso dala miru, tako, da se je sedaj tudi Italija zglasila s svojimi zahtevami na afrikanskih tleh. Vse evropske države hočejo imeti kolikor mogoče moči ob Sredozemskem morju, za to pa so tudi hudo ljubosomne med seboj in bati se je ob najmanjših zamotljajih velikih vojsk.

Razne novice.

* **Umrl** je dne 19. septembra v ormoški bolnišnici ž. g. Simon Petek, kaplan v Majšpergu. Rajnemu se je vnela noga, napravil se mu je takozvani „šen“ v nogi, kar je povzročilo smrt. Pogreb se je vršil danes, v četrtek, ob 11. uri dopoldne. N. v. m. p.!

* **Svobodomiseli** proti verskim vajam šolske mladine. Liberalci in svobodomiseli vseh narodov se zadnji čas strastno bore proti verskim vajam šolske mladine. Ni jim prav, da imamo v Avstriji postavo, ki določuje, da se morajo šolski otroci udeleževati šolskih sv. maš, da morajo iti k spovedi in obhajilu, tudi jim ni všeč, da morajo opravljati otroci skupno molitev pred in po pouku. Svobodomiseli dobro vedo, da če se mladina v rani mladosti ne bo navajala k poštenemu življenju, bodo jo tem lažje nasprotniki krščanstva vjeli v svoje mreže. Proti nameri društva „Svobodna šola“, ki hoče doseči omejitev verskih vaj šolskih otrok, morajo krščanski stariši nastopiti z vso resnostjo.

* **Cast** vsake hiše je dober katoliški list. Kaka razlika med hišo, kjer so udomačeni „Slov. Gospodar“, „Straža“, „Naš Dom“ ali drugi, v katoliško-slovenskem duhu pisani listi, in pa med ono, kjer se prebirajo nemškutarski in liberalni listi! Tukaj vzor življenja na podlagi katoliških načel, tam pa nemir, preklejanje in surovost. Vrednost dobrega berila, poštenih listov je neprecenljiva. Zatorej pa, katere hiša hoče veljati za pošteno, naj si naroči „Slovenskega Gospodarja“ ali druge naše liste. Tista kronca, ki se plača četrtletno za naročnino, pač nobenega ne bo ugonobila. Posebno pa zahtevajmo od onih, ki imajo radi naše novce, to so gostilničarji, trgovci in obrtniki, da si naročijo naš list. Naj velja pravilo: V vsako pošteno slovensko hišo „Slovenskega Gospodarja“!

* **Koroški Slovenci** so imeli svojo politično organizacijo osredotočeno v „Katoliško-političnem in gospodarskem društvu za Slovence na Koroškem“. Društvo je pred letošnjim ljudskim štetjem v posameznih krajih izvrševalo lastno ljudsko štetje, da se dožene zanesljivo število Slovencev. Dasiravno se je tako zasebno ljudsko štetje izvrševalo nemoteno tudi po drugih deželah, vendar je koroški deželni predsednik baron Hein društvo dne 8. januarja t. l. razpustil. Voditelj koroških Slovencev, dr. Brejce, je vložil proti nepostavni razpustitvi društva ugovor. Notranje ministrstvo je ugovoru ugodilo in je te dni razveljavilo odlok deželne vlade. S tem je koroškim Slovincem, ki se imajo boriti s še bolj drznimi nasprotniki kot štajerski Slovenci, dano lepo zadoščenje. V kratkem se bo vršil občni zbor društva, da se zopetno društveno delovanje pospeši. Koroškim bratom k lepi zmagi iskreno čestitamo!

* **Orlovska organizacija** na Štajerskem se vedno lepše razvija. Novi odseki se ustanavljajo nedeljo za nedeljo. Razveselila nas je ustanovitev Orla v Ptuj, kjer je bila ta organizacija za naše mladeniče res nujno potrebna. Pretečeno nedeljo pa se je ustanovil zopet nov telovadni odsek v Središču, in to v kraju, kjer se štejejo liberalci za popolne samopašne gospodarje. Letošnje jesen se bo ustanovilo še več novih odsekov na Dravskem polju in drugod. Orli so se pri našem ljudstvu res zelo priljubili s svojimi lepimi nastopi. Rodoljubi, naznanite nam, kje bi še kazalo ustanoviti Orla.

* **Kako liberalci** sramotijo naše mladeniče. Naši fantje še niso pozabili, kako so prijatelji slovenskega liberalnega učiteljstva sramotili nje s psovko: „Slovenski fantje so posvinjili šentjursko kmetijsko šolo“. Vsi organizirani spodnještajerski fantje so se

nje vrste. Pojavila se je vsako leto bolj močno strupena rosa ali peronospora.

Leta 1890 je prirastlo zopet nenavadno dobro vino. Tudi to leto je suša hudo pritislila, primanjkovalo je krme in drugih pridelkov.

Vina med leti 1890 do 1900 so bila zopet srednje vrste, eno leto slabše, drugo zopet boljše. Dobro in mnogo vinske kapljice je prirastlo, kakor znano, tudi leta 1900.

Toliko površno o vinskih letinah v pretečenih dveh stoletjih. V marsikateri stari kmečki hiši imajo še zapiske vinskih letin za več desetletij nazaj. Zanimivo bi bilo, ako bi se taki zapiski objavili. V naših vinorodnih krajih ljudstvo zelo zanimajo poročila o vinskih letinah pretečene dobe.

V vinorodnih krajih velja pravilo, da se vinske letine za vsakih 100 let ponavljajo. Ker je leta 1811 zrastle izvrstno vino, ki je slovelo še do konca devetnajstega stoletja vsled svoje sladkosti in moči, pričakujejo naši vinorejci, da bo tudi letošnja kapljica enaka oni pred 100 leti. Vedno lepo vreme, suša in toplo jesensko solnce utegne te naše slovenskih vinorejcev uresničiti.

Skoraj bomo zapeli:

Konjički škrebajo,
Ker vožjo težko,
Ker vince peljajo,
K'je močno, sladko!

tedaj vzdignili proti temu sramotanju. Tudi se ni pozabljen, da se šentjurski nadliberalci Drogenik na znanem gospodarskem shodu v Poljčanah ni ravno prikupljivo izrazil o slovenski mladini, očitno radi tega, ker je naša mladina zavrгла med staro šaro nazadnjaški liberalni evangelij. Po naši, nad vse lepo uspeši petrovski slavnosti pa pride „Slov. Narod“ in si predrzne o naših vrlih kmečkih in delavskih mladeničih zapisati med drugim sledeče sramotilne besede: „Tako pa staviti pošvedrane hribovske fantaline in napol pohabljen bogomolce z našimi izvežbanimi in discipliniranimi Sokoli v isto vrsto...“ Tako nizkono piše o naših slov. kmečkih in delavskih mladeničih glasilo slovenskih liberalcev, „Slov. Narod“, dne 14. septembra. Fantje slovenski! Na ta napad izdajalskih liberalcev je treba pošteno odgovoriti z ustanovitvijo novih telovadnih odsekov v vseh večjih krajih Slovenskega Štajerja, da bo jeza liberalnih mazačev še večja. Povemo pa liberalcem, da naj iščejo „pošvedrane in pohabljen fantaline“ med vrstami liberalnih sokoličev. Naši mladeniči so korenjaki, to so že nešteto krat pokazali.

* **Zahtevajte** povsod naše vžigalice! Zadnji čas se opaža, da liberalni komiji na mnogih krajih našim ljudem nočejo prodajati naših vžgalic ter da kratkoma pravijo, da „so pošle“ itd. Naše somišljenice in naši somišljeniki naj vedno v vseh trgovinah in trafikah odločno zahtevajo naše vžgalice „v korist obmejnim Slovincem“. Kjer jih še ni, jih takoj vpeljite! Liberalnim komijem, ki prikrivajo naše vžgalice, pa pojasnite stališče. Zahtevajte povsod od trgovcev, da takoj naroče vžgalice pri tvrdki C. Menardi v Ljubljani!

* **Za Slov. Stražo** je nabral g. Anton Krepek 1290 znamk. Hvala lepa!

Rojaki, ki prihajate v Gradec, zapomnite si hišo v Prokopigasse števil. 12, blizu glavnega trga, kjer se nahaja slov. izobraževalno društvo „Kres“; društvo sv. Marte za brezposelne služkinje in edina naša domača gostilna „Zum Andreas Hofer“.

* **Nemški Sulferajn** bo imel letošnji občni zbor v nedeljo, dne 1. oktobra v mestu Toplice-Schönau na Češkem.

* **Podraženje** sladkorja. Letos se je sladkor neprimerno podražil. Odkod to? Pravijo, da je napravila suša pri sladkorni pesi ogromno škodo. A povdarjati moramo, da sladkor, ki je sedaj v prometu, še ni izdelan iz letošnje sladkorne pese. Tovarnarji in prekupevalci sladkorja so kar tako zvišali ceno sladkorju. Zanimivo je, da je naš avstrijski sladkor n. pr. na Angleškem več kot polovico ceneji. Tam stane kg sladkorja 40 vin., v Berlinu 53 vin. Na Angleškem rabijo sladkor celo pri pitju prašičev. Da moramo v Avstriji sladkor tako drago plačevati, je pripisovati v prvi vrsti dejstvu, da je na sladkor velik davek; od kg se plača 38 vin. davka. Največ pa je kriv podraženju sladkorja takozvani sladkorni kartel, to je organizacija sladkornih tovarnarjev, ki povzdignejo cene, kakor se jim pač zljubi. Čudo, da se socialni demokratje in liberalci sladkorno draginjo ne pripisujejo kmetu.

* **Podraženje piva.** Na Dunaju so se zbrali ta deden avstrijski pivovarjarji in so določili, da se pivo podraži s 1. januarjem 1912. Zvišanje bo znašalo, kakor smo poročali, 2 kroni pri 100 litrih piva.

* **Kontrolnih zborov** dosluženih vojakov tudi letos ne bo, tako je odredilo vojno ministrstvo.

Slov. kršč.-soc. zveza.

V nedeljo, dne 17. septembra se je vršil v Ljubljani občni zbor osrednje S. K. S. Z. Ob 9. uri dopoldne se je najprvo izvršilo blagoslovljenje Ljudskega doma; blagoslovil ga je vlč. g. kanonik Šiška. Po blagoslovljenju se je začel občni zbor, predsedoval mu je prof. Jarc. Zastopniki pokrajinskih zvez so nato poročali o delovanju zvez.

O štajerski S. K. S. Z. je poročal gospod Mr. Hohnjec:

S. K. S. Z. za Štajersko ima sedaj pod svojim okriljem 139 članic, proti 120 lanskega društvenega leta, na novo je torej pristopilo 19 članic.

97 društev je poslalo poročilo o obnem zboru. Udnino za pretečeno leto je še na dolgu 30 članic. V pretečenem društvenem letu je bilo 10 odborovih sej in eden občni zbor.

Centralna knjižnica ima sedaj 317 izposojevalcev knjig; izposodilo se je v društvenem letu 2950 knjig. Na novo smo kupili 27 knjig različne vsebine. Darovalo se nam je 850 knjig, različne vsebine, večinoma pa Mohorjevih knjig, nekaj pa tudi matičnih; prirastlo je torej centralni knjižnici 877 knjig, tako da sedaj šteje centralna knjižnica 6827 knjig.

Nastopili so kot govorniki: vlč. gospod dr. Hohnjec 50krat, vlč. gospod dr. Korošec 45krat, gospod Žebot 50krat, gospod Kemperle 33krat, gosp. dr. Leskovar 24krat, vlč. gospod dr. Kovačič 9krat, gospod Pušenjak 22krat, vlč. gospod dr. Medved 3krat.

Letošnjo zimo smo priredili dva socialna tečaja in sicer za obmejne Slovence v St. Ilju v Slovenskih goricah in v Konjicah. Oba izborna iztekla, dobra udeležba, zanimanje veliko.

S. K. S. Z. za Štajersko je priredila letos dva romarska vlaka pod vodstvom vlč. gospoda profesorja dr. Jerovskega na Trsat.

Mladenških in dekliških zvez je po 50. Telovadnih odsekov. Orlov je sedaj na slov. Štajerskem 14.